

ODVETNIŠKA PISARNA

Uredništvo in upravništvo:
Wildenrainerjeva ul. 15/III.
Dopisi morajo biti podpisani
in frankovani.

GLASILO ODVETNIŠKEGA IN NOTAR-
SKEGA URADNIŠTVA ZA SLOVENIJO

== Izhaja vsak mesec. ==
Naročnina stane za celo
leto 48 dinarjev. — Po-
samezna številka 4 dinarje.

Štev. 9.—12.

V Mariboru, mesca decembra 1926.

Leto XIII.

Vsebina: 1. Ob 70letnici velezaslužnega organizatorja odvetniških in notarskih uradnikov (od Franjo Moškon-a). — 2. Stenografija (od profesorja Josipa Fistravec). — 3. Na delo. — 4. Prijatelju in tovarišu. — 5. Pokret odvetniškega in notarskega uradništva (od Dragotina Gilčvert). — 6. Uredniški kotichek.

Ob sedemdesetletnici velezaslužnega organizatorja odvetniških in notarskih uradnikov.

V Mariboru, dne 19. decembra 1926.

Organizirano odvetniško in notarsko uradništvo je obhajalo dne 16. decembra 1926 redek jubilej. Ta dan je slavilo 70letnico rojstva svojega ustanovitelja, vztrajnega organizatorja, dolgoletnega predsednika bratskega celjskega društva, neumornega in idealnega borca za pravice našega stanu, sedanjega ravnatelja Lastnega doma v Celju, gospoda **Ivana Bovhe**.

Rodil se je naš jubilar dne 16. decembra 1856 v Virštanju pri Kozjem. Stariši, od katerih mu še vedno živi 94letna mati, so bili posestniki. Ljudsko šolo je obiskoval doma, na kar je vstopil v Celju v takozvano »K. k. Unterrealhauptschule in Cilli«, kjer mu je bil za razrednika rajnik Gregor Tribnik. To šolo, ki odgovarja današnji meščanski šoli, je dovršil leta 1868. z dobrim uspehom. Vsled bolezni je bil prisiljen prekiniti študije in je ostal doma, kjer je bil takrat njegov oče župan, kojo častno službo je opravljal ob splošnem zaupanju domačinov celih 12 let. Do leta 1878. ga je v tej službi podpiral naš slavljenec in mu pomagal voditi račune in dopisovanje, ker je bil oče nepismen. Kolikor mu je pri tem poslu preostalo prostega časa, ga je skrbno uporabil v nadaljno samoobrazbo. Čital je pridno knjige in časopise, kolikor jih je mogel pač na deželi dobiti ter se tudi udejstvoval kot marljiv dopisnik »Slovenskega Gospodarja«.

Leta 1878. je moral oditi k vojakom in sicer k 6. polj. artellerijskemu polku v Radgono. Tudi tu je svoj prosti čas pridno izkoristil. Izvežbal se je v višji matematiki in priučil popolnoma nemške stenografije. Od vojakov je bil leta 1881. kot četovodja odpuščen, leta 1885. pa je po dovršenih orožnih vajah dobil odpustnico s pohvalo za izvrstno in vestno vojaško službovanje.

Vrnivši se od vojakov domov, se je z vso vnemo pripeljal kmetijstva. Trgoval je tudi z deželnimi pridelki. Leta 1883. se je poročil z gospodično Marijo Kovačevo iz Ložnice pri Celju. Kmalu nato je prevzel od svoje še živeče matere posestvo, katerega pa ni dolgo obdržal, ker si je njegova soproga vsled domotožja želela priti bližje svojemu rojstnemu kraju. Prepustil je torej posestvo bratu, sam pa se je z ženo naselil v Celju, kjer je vstopil v pisarno umrlega odvetnika gospoda dr. Serneca. Tu se je pod vodstvom tudi že umrlega narodnega voditelja in takratnega koncipijenta gospoda dr. Ivana Dečka priučil temeljito še slovenske stenografije in je ta predmet kasneje sam poučeval v kurzih za odvetniške in notarske uradnike.

Ko je leta 1891. dr. Dečko otvoril svojo pisarno, je vstopil gospod Ivan Bolha v njegovo pisarno kot pisarnovodja in je to službo vestno in marljivo opravljal do prezigodnje šefove smrti. Pri izstopu iz službe mu je dr. Josip Serneč izstavil izvrstno spričevalo, kjer ga hvali kot izvežbanega, poštenega in delavnega uradnika.

Po smrti dr. Ivana Dečka, meseca novembra 1907 je prevzel tajništvo pri zadrugi Lastni dom v Celju. Ta zadruga je do leta 1912. napredovala, po polomu Glavne posojilnice v Ljubljani in Posojilnice v Šoštanju pa je prišla v denarne težkoče in se je nameravala izvesti likvidacija. Vodil je posle pri tej zadrugi naprej, obenem pa ustanavljal Trgovsko obrtno kreditno zadrugo z omejeno zavezo v Celju. Nabral je deležev za 10.000 kron, kar je bil za takratne razmere lep uspeh. Slednjic je vstopil kot pisarnovodja pri gospodu dr. Antonu Božiču v Celju, da namesti tovariša Finžgarja, ki je odrinil v vojsko. Poleg poslov odvetniške pisarne je vodil knjige zadruge Lastni dom in novo ustanovljene Trgovske obrtne kreditne zadruge v Celju.

Poleg vseh skrbi in naporov, ki mu jih je prizadevala njegova služba, se je naš jubilanč vedno trudil, da si ustvari čim udobnejše domače ognjišče. Na Miklavškem hribu, blizu cerkve očetov kapucinov je že leta 1890. kupil posestvo, kjer si je leta 1900. sezidal prijazno vilo in uredil lep vrt s sadonosnikom. Njegov zakon je bil blagoslovljen s 6. otroci, od katerih so mu 3 hčerke umrle, deloma v nežni, deloma v cvetoči mladosti. Leta 1914. se jim je pridružila še skrbna mati in vzor žena. Sploh je bilo leto 1914. za našega slavljenca polno udarcev. Sin edinec Janko, je moral iti k vojakom, prav tako zet g. Lukas. Delu v pisarni in gospodarstvu doma se je pridružila še skrb za zetovo trgovino, katero je moral po njegovem odhodu pomagati voditi svoji hčeri. Njegov trud pa je bil poplačan s srečno vrnitvijo sina in zeta iz vojne.

Leta 1919. je bil Lastni dom zopet saniran in jubilanč je prevzel pri njem svoje staro tajniško mesto z mesečno plačo 500 kron. Letos meseca septembra pa je bil imenovan za ravnatelja tega zavoda z mesečno plačo 4000 Din.

Ne samo, kar veleva mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!

S e d e m d e s e t l e t ! Veliko razdobje je to v človeškem življenju in malo je tako srečnih zemljanov, da ga dočakajo. Naš slavljenec praznuje svoj jubilej zdrav in krepak, čil in svež na duši in na telesu. Menjavala so se leta v njegovem življenju, veselja in trpljenja polna, toda Ivan Bovha ni klonil duha. Žilavo je prenašal udarce dostikrat zelo krute usode in se je zanašal, da mu nakloni življenje še lepih solnčnih dni. Ko se danes ozira po svojem plodonosnem, uspehov in dobrih del polnem življenju, se lahko s ponosom zaveda, da ni živel zaman, da je življenje pridno izrabil v dobrobit svojega stanu in splošnosti.

Udeleževal se je v vseh panogah javnega življenja, glavno silo svoje nezlomljive energije in delavnosti pa je posvetil organizaciji stanu, kateremu je pripadal. Oni časi, ko je Ivan Bovha začel orati ledino, da v nji zasadi idejo organizacije odvetniških in notarskih nameštencev, so bili za naš stan kaj težki. Plača je bila mala, delo pa, zlasti ker je še nedostajalo sedanjih modernih pisarniških pripomočkov, je bilo naporno. Uradnih ur v današnjem pomenu besede niso poznali; uradnik je bil navezan na dobro voljo svojega šefa, ki je razpolagal z njim po svoji mili volji. Razume se pa seveda tudi, da o nedeljskem počitku in letnih počitnicah ni bilo govora. Da pri tem položaju ni mogel rasti ugled našega stanu, je pač razumljivo. Gospod Ivan Bovha je vse to uvidel in prišel do zaključka, da je treba odpomoči bednemu stanju odvetniškega in notarskega uradništva. V prepričanju, da posameznik proti enotni fronti delodajalcev ne pomeni in premore ničesar, je šel na delo, kojega sad so današnje trdne organizacije odvetniških in notarskih uradnikov po Sloveniji. Sklenil je osnovati Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za spodnje Štajersko.

V ta namen je sklical leta 1894. v gostilni »Pri kroni« v Celju, tamošnje odvetniške in notarske uradnike. Na tem zborovanju je obrazložil jubilanč pomen sestanka, opisal težaven položaj uradništva in razvil načrt, kako naj bi se temu stanju storilo konec. Njegova izvajanja so zborovalci sprejeli z burnim oduševljenjem in sklenjeno je bilo, da se osnuje v Celju društvo »Odvetniških in notarskih uradnikov«. V ta namen je bil izvoljen pripravljalni odbor, kateremu je načeloval naš slavljenec in ki je dobil nalogo, da sestavi društvena pravila in po odobrenju istih skliče ustanovni občni zbor. Z odlokom namestništva v Gradcu z dne 16. avgusta 1896, št. 22 676 so bila pravila odobrena in kmalu nato je bil izvoljen na občnem zboru prvi društveni odbor, ki je bil sledeče sestavljen: I. Bovha, predsednik; Cilenšek, Gradišnik, Kolar, Perc, Stelè, odborniki; Achtig, Doberšek, Moškon, namestniki. Toda jubilanč s tem prvim uspehom svojega truda ni bil zadovoljen, kajti vedel je, da bo organizacija tem več premogla, čim številnejša in čim bolj razširjena bo. Zato je sklenil razširiti delokrog novoustanovljenega društva na Kranjsko, Koroško, Trst, Istro in Goriško. Tozadevna popravljena pravila so bila odobrena od namestništva v Gradcu z odlokom z dne 17. avgusta 1898, št. 24 626.

Kmalu so se začeli kazati prvi uspehi organizacije. Članstvo je postalo samozavestnejše, zavedajoč se, da ni v boju za svoj obstanek osamljeno in tudi šefi so začeli uradništvo bolj respektirati in zboljšavati njegov gmojni položaj. Toda

Stenografija.

Njena zgodovina, njen razvoj in pomen za prosveto.

»Čovjek pišući običnim pismom naliči pješaku,
a čovjek stenografujući hrlečemu parovozu.«
Spisal prof. Josip F i s t r a v e c.

Čas je denar! Ta tolikrat navedeni stavek je gotovo veljal v vseh časih; upravičen pa je zlasti za našo dobo, za dobo pare in elektrike, v kateri se vsled velikanskega prometa v vsaki stroki nakopiči ogromno dela. Zato je treba, da se poslužujemo sredstev, ki nam olajšajo delo, sredstev, s katerimi štedimo s časom. Tako se je za pismeno občevanje že nekaj uporabila namesto običajne pisave neka okrajšana pisava, ki jo imenujemo tahigrafijo ali brzopis, stenografijo ali tesnopis.

Da so že Grki v starem veku poznali neko okrajšano pisavo, to pričata dva spomenika, ki sta se našla pri razkopavanju zemlje na atenskem gradu, na Akropoli. Prvi spomenik

takozvani »kamen Akropole« je preprosta, zelo poškodovana marmornata plošča, ki se je odkrila leta 1884. Na njej se nahajajo tahigrafski znaki, ki so jih učenjaki označili za neko okrajšano pisavo, ki se lahko smatra kot prvi poskus stenografije. — Drugi spomenik sta dve takozvani »delfijski tabli«, ki sta se našli ob vznožju gore Parnasa. Tudi ta spomenik kaže poizkus, grško abecedo in pisavo okrajšati. Tolmačenje grške tahigrafije se je vršilo v zadnjih desetletjih, dočim nam je že dalje časa znano, da so Rimljani imeli svojo stenografijo. Ta se je imenovala po izumitelju »notae Tironianae«. — M a r k T u l i j T i r o je bil suženj očeta slavnega rimskega govornika Cicerona. Bil je zelo nadarjen in je dobil z mladim Ciceronom vred skrbno vzgojo. Pozneje je bil osvobojen in je užival popolno zaupanje svojega gospoda, govornika Cicerona. Spremljal ga je na potovanjih, pisal mu njegove govore in znanstvene spise. — To delo ga je napotilo, da je izumil okrajšano pisavo. Znaki, ki jih je izumil so Tironove »notae«. Dolgo ni bilo mogoče, spoznati bistvo te pisave. Slutili so učenjaki, da so te Tironove notae sorodne z rimskimi velikimi črkami,

velikopotezen duh Ivana Bovhe ni miroval. Vedel je, da kakor država brez izhoda v širni svet, to je morja, ne pomeni veliko, ravno tako ne pomeni mnogo organizacija, ki nima istotako poti v zunanji svet in ta pot je, lastno društveno glasilo, potom katerega organizacija razširja svoje zahteve in seznanja ostalo javnost s svojimi težnjami in cilji. Na drugi strani pa je hotel slavljeneč, da se potom lista razčiščajo razna društvena vprašanja med posameznimi organizacijami in razmotrivajo različne pravne in slične zadeve, ki spadajo v delokrog našega stanu. V to svrhu 15. januarja 1898. leta sklicani občni zbor je tozadeven slavljenečev načrt soglasno odobril in sklenil, da začne društvo izdajati svoje glasilo pod imenom »Pisarna«, kofe prva številka je izšla meseca maja 1899. Da je bil naš slavljeneč najagilnejši sotrudnik lista, ni treba povdarjati posebej.

To, da je bil delokrog celjskega društva glasom odobrenih pravil raztegnjen formalno na že zgoraj navedene kraje, našemu jubilantu ni bilo dovolj. Hotel je, da se delokrog društva dejansko raztegne z ustanovitvijo posameznih podružnic oziroma skupin. Tako je s pomočjo gospoda **Florijana Grejana** ustanovil v Trstu prvo skupino 21. maja 1899. Ustanovnega občnega zbora se je poleg slavljence udeležila tudi umrla pisateljica **Zofka Kveder**, kasneje poročena Demetrovičeva in se je potegovala za emancipacijo ženskega dela našega članstva. Ta skupina se je pozneje priključila kot 9. skupina Narodni socialistični delavski organizaciji v Trstu, kjer pa je v brezdelju zaspala.

V to dobo spada velik uspeh, ki ga je Ivan Bovha za naš stan izvojeval. To je bilo vprašanje nedeljskega počitka, o katerem takrat šefi niso hoteli slišati ničesar. Toda neutrudljivemu prizadevanju slavljence se je konečno posrečilo, da je bilo to vprašanje ugodno rešeno za naš stan in da se je uvedel v odvetniške in notarske pisarne prvotno delni, pozneje popolni nedeljski počitek.

Leta 1902. in sicer 3. avgusta je s pomočjo gospoda **Josipa Christofa** ustanovil v Ljubljani drugo skupino celjskega »Društva odvetniških in notarskih uradnikov« in se je ustanovnega občnega zbora tudi sam udeležil. Ta skupina se je leta 1908. pod predsedstvom **Blaža Kamenškega** osamosvojila, je pa kmalu nato kot skupina društva »Naša zveza« v brezdelju zaspala, kakor tržaška prva skupina.

Vsled slabega zdravja je hotel jubilant leta 1904. odložiti predsedstvo osrednjega društva, je pa na prošnjo članstva to mesto še obdržal do leta 1908., ko je definitivno odstopil in je prevzel predsedstvo koncipient gospod dr. Ernst Ka-

lan, sedanji odvetnik v Celju. Pri tej priliki je bil slavljeneč izvoljen za častnega člana celjskega društva.

V to dobo spada druga zelo važna pridobitev za odvetniško in notarsko uradništvo, katero je s svojim vztrajnim delom zopet dosegel gospod Ivan Bovha. S pomočjo dunajskih tovarišev in nekaterih državnih poslancev (**Žičkar**, pl. **Berks**) je dosegel, da je bilo ustanovljeno »Penzijsko zavarovanje za starost in onemoglost privatnih nameščencev« sprejeto, katerega člani so bili tudi odvetniški in notarski uradniki. O velikanskem pomenu te institucije za naš stan tukaj ne bomo obširneje govorili, ker se ga vsak posameznik dobro zaveda.

Predno se je slavljeneč umaknil iz društvenega udejstvovanja ima zaznamovati na organizatornem polju še en uspeh. Je to ustanovitev 3. skupine celjskega društva v Gorici. Tu je dne 8. aprila 1907 ustanovil s pomočjo gospoda **Dragotina Gilčverta in podpisane**ga to skupino, koje prvi občni zbor se je vršil dne 5. julija 1908 in katerega se je udeležil tudi slavljeneč. Po odstopu Ivana Bovhe se je ta skupina osamosvojila in tudi prevzela izdajanje društvenega glasila, ki je nato izhajalo v Gorici pod imenom »Slovenska pisarna«. To društvo je delovalo do izbruha vojne.

Kakor že zgoraj omenjeno, se naš slavljeneč ni udejstvoval samo na polju organizacije odvetniških in notarskih uradnikov, marveč je svojo žilavo delavnost posvetil tudi narodnemu delu. Kar se tega tiče, je imel zlasti v narodno eksponiranemu Celju hvaležno polje. Pri vseh volitvah je naš Bovha odlično sodeloval, agitiral z vso vsmo za narodne kandidate in zastavil vse svoje moči za zmago slovenskih list. Njegovo nacionalno zavednost osvetljuje najlepše sledeči dogodek, ki kaže, kako je bil naš jubilant pri celjskih Nemcih vsled svoje nevpogljive nacionalne zavesti osovražen. Ko so leta 1898. v dneh 9. in 10. avgusta došli bratje Čehi k celjskim Slovencem na obisk, ga je zvečer, ko se je vračal s soprogo in hčerko domov, napadla nemška druhal in se je je jedva rešil s streli iz samokresa. Toda tudi ta skrajni silobran ga je stal dva meseca preiskovalnega zapora, dokler ni bil pri glavni razpravi pod predsedstvom drž. sod. svetnika Gregorina popolnoma oproščen vsake krivde in kazni.

Slavljencevo domoljubno srce se je zopet pokazalo v pravilni luči, ko je dne 16. t. m. obhajal v krogu svoje ljubljene družine in ožjih prijateljev svoj 70letni jubilej. Pri tej priliki nista bila pozabljena celjski Sokol in Dijaška kuhinja, kojemu vsakemu je naklonjena vsota 400 Din.

ni pa bilo mogoče najti načela pri krajšanju. Šele ko so spoznali več »not« in ko so obstoječe note zbrali in uredili, se je stvar pojasnila.

Preiskovanje je dognalo, da je treba te znake smatrati kot določene krajšave besed. Tironove note so torej krajšave besed, kakor sedanji samoznaki v naši stenografiji. Teh so se morali z velikim trudom in naporom učiti na pamet in jih pomniti. V tem pogledu se Tironove note bistveno ločijo od grške tahigrafije. Ta-le je pisava zlogov, vsaka beseda se je lahko pisala s to tahigrafijo, Tironove note pa so krajšave celih besed. Ne smemo torej smatrati to pisavo kot nekaj stenografski sestav. — Ti znaki besed pa so bili nastali po gotovih pravilih. Abeceda je sestavljena iz več ali manj izpremenjenih velikih rimskih črk navadne pisave. Da zabeležim nekaj primerov: C = cor (srce) C = campus (polje) (Srce leži sredi človeškega trupla, polje leži pod našimi nogami) A = veliki latinski A / = ad (k): levi krak se nagiblje piscu / = ab (od) desni krak gre od pisca. — Tironu se je posrečilo slediti javne govore in jih dobesedno napi-

sati. Tako si je pridobil splošno priznanje za svoj izum. Rimski stenografija se je prav mnogostransko uporabljala, zlasti je izvrstno služila v javnem življenju. Govori in razprave so se napisale s to pisavo. Ta, ki se je naučil pisave in je v praksi deloval, se je imenoval notarius. Pri sodnijskih razpravah so bili nameščeni notarii; pri teh razpravah sta vedno pisala najmanj dva brzoписca, da sta se izpopolnjevala: česar eden ni napisal, je napisal drugi ali tretji. Netočna ali spačena obnova govora ali razprave se je strogo kaznovala. Tako se pripoveduje, da je cesar Severus stenografu, ki je nalašč pokazil zapisnik, dal prerezati kite njegovim prstom, drugim so odsekali roke. Tudi pri občnih shodih na trgu so se posluževali stenografije. Na ta način so se ohranili govori mnogih slavnih govornikov. (Grški pisatelj Plutarh poroča, da je bil govor, ki ga je imel Katon iz Ufike leta 63. pr. Kr. v zadevi Katilinove zarote v senatu prvi, ki se je napisal stenografsko. Tudi govor Cicerona za Milona [leta 52. pr. Kr.] se je tako napisal.)

Mnogobrojnimi čestitkam, ki jih je prejel dragi jubilar ob svoji 70letnici, se iskreno pridružuje tudi naše društvo, ki želi svojemu visokospoštovanemu mentorju, da bi dočakal še celo vrsto jubilejev do one skrajne meje, ki jo more usoda nakloniti človeškemu življenju. Naj bi njegovo blagoslovljeno delo našlo med nami obilo vnetih posnemalcev, ki bi njegovo s trudom in znojem započeto delo dovedli do končnega, toli zaželjenega zaključka in ideala našega slavljence, to je do združenja vseh odvetniških in notarskih uradnikov Jugoslavije.

Franjo Moškon.

Na delo!

Dragotin Gilčvert:

Res severa est verum gaudium.
(Resna stvar je pravo veselje.)

Maribor, 30. novembra 1926.

Že stari Rimljani so visoko cenili dejanja poedincev in tudi večjih skupin. Zaslužni naši prednamci so kazali pravo veselje nad tem, ako se jim je posrečilo ustvariti kaj resnega in koristnega, ki je imelo trajno vrednost in je služilo v korist sodobnikom in potomcem.

To resnost in veselje poedincev želimo ohraniti organizacijam. Že koj ob ustanovitvi kakoršnegakoli društva, zlasti pa strokovne organizacije, moramo zasnovati njeno smer in konečni cilj z vsem prevdarkom ter iti na izpolnitev začrtanih ciljev z vso resnostjo. Ako člani kažejo za razvoj ustanovljene korporacije pravo umevanje, ako z veseljem in požrtvovalnostjo sodelujejo na zasnovani zgradbi ter podpirajo vodstvo pri podrobnem delu, morajo se načrti po volji in hotenju združenih članov uresničiti; smer celotne organizacije pa obistiniti.

Med vojno je večina društev razpadla, mnogo organizacij pa je bilo razpuščenih.

Ko je nastala Jugoslavija, zganili so se tudi privatni nameščenci. Saj smo živeli v dobi preobratov, ko so se na vseh poljih vršile pregrupacije. Vrnili so se iz svetovne vojne poznani organizatorji, stari borci na stanovskih poljih. Pridružile so se jim mlajše še neizčrpane moči, ki so se odločile, da posvetijo svoje zmožnosti in mladostno svežost organiziranju lastnega stanu.

Z združenimi močmi so bile oživiljene že obstoječe stanovske organizacije. Kjer pa takih ni bilo, so se osnovala nova društva in skupine.

Starejšim organizatorjem iz predvojne dobe je kar srce igralo veselja, ko so opazili ta razveseljiv preobrat v naših vrstah. Tovariši, došli iz raznih bojnih front ali pa iz ujetništva, so se z vso resnostjo povračali v predvojne stanovske poklice. Napori v teh hudih vojnih letih, vojna izkustva, pomanjkanje, raznovrstni doživljaji, vse to je zresnilo tudi one, ki so bili pred vojno prevesele in brezskrbne narave. A tudi tovariši in kolegije v zaledju so se »izstradani« oklenili vsake bilke in vsake prilike, ki jim naj pomore k bolj ugodnemu življenju, k boljši bodočnosti.

Radi tega smo videli koj po preobratu dobro obiskane stanovske seštanke. Podjetnost, inicijativnost in dobra volja je prešinjala staro in mlado, ko se je na številnih stanovskih shodih razmotrival resen položaj ter v izboljšanje stanovskih temeljev in dosego boljših življenskih pogojev stavilo dobro zasnovane resolucije, katerih uspeh ni izostal.

Ko so vodstva posameznih društev v društvenem delokrogu izgotovila najnujnejša opravila za izboljšanje gmotnega položaja svojih članov ter prikrojila organizacijsko smer za lokalne potrebe in vladajoče prilike, pričela so se ozirati v bodočnost. Lokalne uspehe je treba obdržati, izboljšati ter razširiti na vse tovariše in nameščence sorodnih strok v Sloveniji in po celi državi.

V tozadavnem sporazumevanju vodstev posameznih samostojnih društev so se često pojavile težkoče. Kakor je »edinost« povsod težko doseči, se nam ta redka čednost človeštva tudi na tem polju odmika.

In vendar je treba uvidenosti in discipline med člani ter sorodnimi društvi, ako hočemo, da se ne podere danes to, kar smo včeraj s trudom in požrtvovalnostjo sezidali.

Delovanje vsake organizacije je tedaj uspešno, ako vlada dober stik med članstvom in odborom. Da pa bodo pridobitve trajne, je potrebno, da jih negujejo vse organizacije iste ali sorodne stroke. Vsled tega morajo tudi med posameznimi organizacijami vladati dobri in prisrčni odnošaji.

Tudi tozadavna vez mora biti organizirana. Občutnost posameznih odbornikov, užaljenost, ako pride kateri močnejši organizaciji kak pameten nasvet ali umestna opozoritev od strani manj številnega društva, sta večkrat vzrok, da se ne more izvršiti kak še tako umesten predlog.

To škodljivo hibo so uvidele po večini vse delavne organizacije, ter delale na to, da se ustanovi nek forum, raz

Zelo važna je postala stenografija pri tožbah in oporokah. — Tironove note so uvedli tudi v šole. Nič manj nego 300 šol je sprejelo tesnopis kot predmet. Cesar Avgust je uvrstil stenografijo med koristne umetnosti. Plemenitaške osebe, med temi cesar Avgust, so se naučile stenografije. Jako spreten stenograf je bil cesar Tit. Ta je neki znal tako dobro stenografirati, da je s svojim dvornim tesnopiscem za kratek čas tekmoval. — Nič manj so se posluževali stenografije v trgovinskem in zasebnem življenju. Da so Rimljani v velikih čisljih imeli tesnopisce, nam pričajo nagrobni spomeniki, ki so se našli v Rimu, v Salomi. Rimski pesnik Ausonius je slavil stenografa v posebnem epigramu, ki ga je naslovil:

»AD NOTARIUM VELOCISSIME EXCIPIENTEM.«

Hej! dečko, brzi mi pisar,
Priteci, rabil tebe bom,
Z odprto pisanko tu sem;
Ti, ki govora množstvo znaš
Beležit' s točkami kratkó,

Kot ena bi beseda b'la.
Debelo knjigo, glej! odprem,
In že hiti, kot z gostih vré
Oblakov dež, govora tek,
Ki naglih besedi je poln.
Nobeden ne presliši glas
Pazljivo, dobro ti uho
A nikdar ni napolnjen list . . .

Naj še omenim na tem mestu tudi tvarino in orodje, na katero in s katerim so pisali rimski tesnopisci. Rabili so leseno deščico, ki je bila prevlečena z voskom. Pisali so z ostrim klinčkom iz kovine ali slonove kosti, ki je bil na enem koncu ploščat. Tako so mogli napisano spet zbrisati. Prenosi stenogramov so se napisali na papir. Dokazati se da, da je bila rimska stenografija v javnem življenju v splošni rabl. — Ali polagoma, ko so prišli nad Evropo viharni časi preseljevanja narodov, je stenografija izgubila z javnega torišča. Prišlo je do tega, da se je stenografija uporabljala le še v cerkveni službi. Tako se imamo zahvaliti duhovščini, da se Tironove

katerega se bodo dajala posameznim društvom navodila, inicijative ter se na ta način približevalo eno društvo drugemu in združevalo ista v eno celoto.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru — ustanovljeno leta 1919 — je pazno zasledovalo ta medorganizacijski pokret.

V Ljubljani se je sestel leta 1923 pripravljalni odbor, ki si je nadel nalogo, da zbliža obstoječa stanovska društva ter jih inkorporira v Zvezo društev privatnih nameščencev za Slovenijo.

Ker pravila Zveze varujejo »samostojnost« včlanjenih društev in je potrebo po trajni vezi med posameznimi organizacijama naše društvo že koj po ustanovitvi uvidelo, pristopili smo Mariborčani s ptujsko skupino k Zvezi, želeč, da isto stori tudi bratsko društvo v Celju in Ljubljani.

Dne 13. julija 1924 sestali so se zastopniki združenih društev na ustanovni skupščini Zveze v Ljubljani.

Takrat so vsi navzoči delgati včlanjenih društev z veseljem pozdravljali ustanovitev Zveze ter poudarjali, naj najdejo naša društva v Zvezi močno zaščitnico naših interesov, naj ista učvrsti delovanje posameznih društev. Na organizacijah in posameznih članih pa je, da s pristopom Zvezo ojačijo in s sodelovanjem Zvezin odbor podpremo ter mu vršenje Zvezinih funkcij olajšamo.

V Zvezinem listu »Organizator« in deloma tudi v našem glasilu »Odvetniška pisarna« smo Zvezino delo nekoliko zasledovali.

Ker je tisk drag, ni bilo možno vse podrobnosti odboroškega delovanja objaviti. Seznanili pa smo članstvo s tem na naših sestankih in občnih zborih posameznih včlanjenih društev. Saj je predsednik vsakega včlanjenega društva tudi odbornik Zveze.

Iz večine Zvezinih odbornikov pa so izvoljeni delegati v Delavsko zbornico in Pokojninski zavod. Ob vsakem zasedanju teh dveh zavodov sestajali so se delegati (v kolikor pripadajo Zvezi kot odborniki) tudi h klubovim predsejam, pri katerih se je obravnaval Zvezin položaj.

Dne 14. novembra 1924 pa je bila povsem samostojno sklicana Zvezina seja v Ljubljani, ki je trajala dopoldne in popoldne. Poleg ljubljanskih funkcionarjev udeležili so se iste tudi odborniki iz Trbovelj, Jesenic in Maribora.

Res, da smo opazili v zadnjem času nekaj zastoj v Zvezinem delovanju, zlasti pa pri izdajanju glasila »Organizator«. V splošnem pa moramo priznati, da je bilo Zvezino delova-

nje obširno, uspešno in koristno, ne samo za včlanjena društva, temveč za privatne nameščenstvo na sploh.

Predysem je podčrtati požrtvovalno in uspešno delovanje Zveze o priliki volitev v Delavsko zbornico. Uvidevnosti Zvezinih funkcionarjev je pripisati, da je došlo med kandidati posameznih strokovnih organizacij do kompromisne liste in da ob tej priliki niso zadelé vse ogabne zopernosti volilnega boja tudi privatnih nameščencev. S tem so ostali prijateljski stiki Zveze in včlanjenih društev do ostalih strokovnih organizacij nezrahljani.

Ob času volitev v Pokojninski zavod pa je tudi pripravljalni odbor Zveze previdno in uspešno vodil včlanjena društva, ki so na ta način dobila zastopstvo v tem za nas važnem zavodu.

Kakor je iz letošnjih števil »Organizatorja« oziroma »Odvetniške pisarne« razvidno, je Zveza zastopana v Delavski zbornici, Pokojninskemu zavodu, v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani in še drugod. Sam predsednik tov. V a l e n t i n U r b a n č i č upravlja nad 10 funkcij. Na ostale odbornike pa odpadajo tudi razna mesta v različnih zastopih.

Da se preobremenjeni odborniki, zlasti predsednik, razbremenijo ter Zvezino delo na več ram porazdeli in da se osigura redno izhajanje glasila »Organizator«, sklenil je odbor, da se vrši v nedeljo, dne 19. decembra 1926 v Ljubljani skupščina Zveze, da se popolnijo izpraznjena odborniška mesta ter odbor razširi na nove odbornike zlasti na predsednike onih društev, ki so Zvezi kot člani na novo pristopila.

Povdarjam, da nas je na seji 14. t. m. vse razveselilo dejstvo, da smo vsi še onih misli, kot smo bili ob času snovanja Zveze na dan ustanovne skupščine dne 13. julija 1924 ter da vse včlanjene organizacije na vsak način na tem vztrajajo, da Zveza ostane na dosedanji poti, da se strogo varuje samostojnost včlanjenih društev ter strokovna in nadstrankarska podlaga.

Kdor dela v korist in v povzdigo privatnega nameščenstva, je naš človek in naj si pripada tej ali oni politični stranki. Ako bodemo to uvaževali, ne bodemo odrekli zaslug nikomur, kdor je žrtvoval svoj prosti čas, um in večkrat tudi gotovino za izvojevanje in dosego naših skupnih ciljev in naj si pripada tej ali oni skupini. Delavnost posameznih organizacij in Zvez ne sme odbijati, temveč moramo v konkurenčnem boju za povzdigo našega duševnega in gmotnega položaja najti »bližnico«, da po najkrajšem potu dojdemo do medsebojnega sporazuma.

note niso popolnoma izgubile. Zadnje zavetje je našla rimska stenografija v frankovski državi. Še leta 803. je Karol Veliki določil, da se imajo razprave na cerkvenih zborih zabeležiti po notarjih. Taki brzopisci so bili nameščeni v pisarnah frankovskih vladarjev. Pa tudi tu se je uporaba te pisave vedno bolj manjšala. Vzrok je bil ta, da je omika ljudstva sploh propadala. Že v drugi polovici 9. stoletja je uporaba not popolnoma prenehala. — Stenografija je bila skoro ves srednji vek popolnoma pozabljena. Ni se čutila potreba stenografije. Znanosti in umetnosti so se prav malo gojile, k večjemu še v samostanih; vitezi in škofje so bolje pisali z mečem nego s peresom. Tedaj je vladala le ena misel, ena ideja, ideja križarskih vojn, rešiti Zveličarjev grob in kraje, kjer je učil. Vse drugo je stopilo v ozadje.

Ali časi so se polagoma izpremenili. Države v Evropi so začele tekrovati med seboj, da bi dvignile prosveto; gojile so se spet znanosti in umetnosti, trgovina se je jela razvijati. Tako je spet nastala potreba okrajšave pisave; zanimanje za stenografijo je zopet oživel.

Sicer pa izvemo le o nekaterih poizkusih, uveljaviti vnovič tesnopisje. Omenjajo se nekateri možje, kojih sestav pa je imel glede sistematike in krajšave manj pomena, kakor Tirove note.

Začetkom novega veka so se državne razmere v Evropi izpremenile, zlasti na Angleškem. Ta država je rano prišla do politične zrelosti, uvedli so se deželni stanovi. Narod je zahteval, da poizve o delovanju svojih zastopnikov. To pa je bilo le mogoče, ako je posredovala med narodom in njegovimi zastopniki stenografija. Tako so nastali na Angleškem različni stenografski sestavi in znanje stenografije se je širilo.

Zanimivo je dejstvo, da je stenografija nekako v zvezi z angleškim slovstvom. Upravitelji gledaliških društev so kupovali gledališke igre v rokopisih od pisateljev in so tako postali edini lastniki dotičnih dram. Želja pa je nastala v ljudstvu, da bi imelo Shakespearjeve drame tudi pisane. Podjetni knjigo-tržci so dali vsebino dram med predstavo po stenografskih napisih. Igrokazi so se potem natiskali in v tisočih izvodih širili po vsem Angleškem in po vsej Evropi. Tako se imamo,

Vse strokovne organizacije — naj si že izražajo »pripadnost« na tej ali oni podlagi — morajo slednjič vendar zasledovati skupni cilj vsega zasebnega nameščenstva, ki želi, da da naj bodo vse naše organizacije mogočna bojna fronta delojemalcev proti silni in dobro organizirani armadi delodajalcev.

Tudi delodajalci se na raznih poljih in z različnimi sredstvi borijo proti pokretu delojemalcev in to pod različnimi zastavami in različnimi osebnostmi. Se vedno pa smo opazili, da kadar se gre za gospodarski boj, takrat so si organizacije delodajalcev in tudi posamezniki — ne oziraje se na strankarsko pripadnost — edini in v solidarnosti zastavljajo naše uspešno napredovanje ter zmanjšujejo izvojevane uspehe delojemalcev.

Letošnje elementarne nesreče nam glede pravočasnega ravnanja lahko služijo za vzgled. Koliki škodi bi se dalo ogniti, ako bi se po ogroženih krajih pravočasno napravila potrebna varnostna dela. Na raznih mestih bi se bilo dalo prešibke ali prenizke jezove zavarovati in zvišati, struge regulirati, teren preštudirati. In vodni element bi bil na marsikateri točki zadel na neprodorne zapreke. Strahovita poplava bi bila s tem omejena in marsikatero selo bi ostalo ohranjeno družinam, ki so v poplavah deloma utonile, deloma rešile le golo življenje, da sedaj stradajo in zmrzujejo brez vseh sredstev na tujih tleh.

Tudi privatnemu nameščenstvu grozi poplava. Redukcije uradništva so na dnevnem redu. S znižavanjem plač se je že pričelo. Brezposelnost se po vseh strokah vedno bolj širi. To so učinkoviti udarci po našem telesu. In marsikdo se mora pripogniti, da pobira gnila jabolka, med tem, ko nad njim dozoreva zlahtno sadje . . . za druge. Sklonjeni se spominjajo na one hrabre neustrašene vojake na fronti, katerim so mraz, glad, žeja in druge večletne vojne grozote izmzgale vse moči, da so slednjič brez lastne volje taval naprej, dokler niso obnemogli.

Organizacije so tu, ki naj razmišljajo, kako rešiti naše tovariše pred to pogubno »poplavo«. Ako na tem polju že vsega zla ni mogoče preprečiti, treba je proceduro vsaj omiliti in pomagati tam, kjer je odpomoč še mogoča.

Kmalu bomo sklenili letne račune. Nekateri bodo sklepali letos letni račun zadnjič, ker jim bo v bodočem letu potekla življenska doba. Bodimo resni ob zaključku letne bilance. Vsak posameznik se naj ozre v preteklost ter izpraša vest, ali je zadostil vsem dolžnostim v svojem poklicu in v svojem družinskem življenju? Ali in koliko aktivnih postavk

lahko vnese v letno bilanco tudi glede izpolnjevanja dolžnosti nasproti lastnim organizacijam? Ali ni v zastanku z društvenimi prispevki? Se li je v prošlem letu v zadostni meri udeleževal v strokovni organizaciji? Li ni zamudil predavanj, stanovskih sestankov in li nima v tem letu zabelježiti v bilanco morda tudi »pasivnih postavk«, ki so v škodo njemu, njegovi družini in je s svojo pasivnostjo in nedelavnostjo škodil svojim tovarišem in strokovnim organizacijam — svojim dobrotnicam?

Taka naša dobrotnica je med drugim tudi »pokojninsko zavarovanje«. Naše organizacije so nam isto izvojevale. Ogromno prostega časa so žrtvovali naši voditelji, da je leta 1906 postal to zakon, o čemur so poprej sklepala naša društva in udruženja neštete resolucije ter pošiljala na pristojna mesta obširne peticije.

Delodajalci vseh vrst in raznih strank in tudi razne njih organizacije so se temu socialnemu zakonu z vsemi sredstvi upirali. Odločen nastop nameščenstva (s pomočjo delavstva) in nekaterih nam prijaznih državnih poslancev, ter vztrajnost naših organizacij, so bili končno venčani z zmago.

Mlajši tovariši in kolegije, ki so vstopili v službe po veljavnosti tega zakona (po letih 1909 oz. 1919) ne vedo zadosti ceniti te socialne pridobitve. Starejši kolegi, ki bodo vsled starosti le deloma deležni zavarovanja, znajo ta zakon že bolj upoštevati.

Najtežje pa je onim starim uradnikom, ki so ob uzakonitvi pokojninskega zavarovanja že prestopili starostno mejo, katero določa zakon ter sedaj na stara leta v bolehnosti in obnemoglosti nimajo nikake podpore in zakonite zaščite. Ti blagrujejo mlajše, ki na starost ne bodo prepuščeni sebi in dobrim srcem.

V sosednji pisarni sedi naš kolega, ki je letos vstopil v 75. leto življenske dobe. Ko je stopil pokojninski zakon leta 1909 v moč, je ta tovariš že prekoračil starostno dobo. Ker ni imel sredstev, da bi se prostovoljno zavaroval, ostal je na starost nepreskrbljen.

Človek v teh letih, ki se je trudil nad 50 let po raznih odvetniških in notarskih pisarnah, ne spada več v urad. Res, da so njegovi izdelki usmerjeni, strokovnjaški in vsled dolgotrajne prakse sigurni, toda starost je tu, vse to ne more nadomestiti one prožnosti in hitrega gibanja, katero zahteva službovanje v sedanji dobi, ko je visokost plače večkrat odvisna od množine pisarniških izdelkov.

Kolegu v tej starosti bi želeli, da sede na klop pod smrečjem ter v svežem zraku vzbuja spomine na preteklost. Tudi

lahko rečemo, zahvaliti stenografiji, da imamo Shakespearja.

Višek popolnosti je dosegla stenografija na Angleškem v začetku 19. stoletja po I z a k u P i t m a n-u.

Njegov sestav je geometričen, t. j. enostavni geometrijski znaki: prema črta, krog in pika so podlaga okrajšane pisave. Angležem gre čast, da so spet zbudili stenografijo, jo izpopolnjevali in praktično uporabljali.

Tako so s tem vplivali tudi na druge narode in vzbujali zanimanje za to umetnost.

Tudi v Severni Ameriki, ki je bila do zadnjega stoletja spojena z Angleško, se je začela širiti stenografija. V nobeni državi se ta umetnost ne goji tako skrbno in vztrajno, kakor v Zedinjenih državah. Najbolje se uporablja Pitmanov sestav. Cela armada stenografov po poklicu, je tam v državni službi in v službi privatnih podjetij. Razprave senata v Washingtonu se pišejo po stenografih, pri vseh upravnih oblastih so nameščenci dobro izurjeni stenografi. Obito posla imajo tudi pri sodiščih. Po zakoniti določbi se morajo sodne razprave, zlasti

izjave prič, izjave tožitelja in obtoženca zapisati po stenografih in njihovi zapiski imajo dokazno moč. — Pa tudi uprave velikih javnih podjetij, zlasti železnice, imajo dobro izobražene stenografe v svoji službi. Samo ob sebi se ume, da se trgovanje v velikem obsegu poslužuje stenografov in da se stenografija kot predmet poučuje na vseh obrtnih in trgovskih šolah. Tudi na Francoskem, Španskem, Portugalskem, v Italiji in v Rusiji so si pridobili odlični možje zasluge s širjenjem stenografije. Več let nazaj so se geometrični sestavi na Ruskom stenografiji že zabačali. V 19. stoletju ni bila znana. Nekateri poizkusi so bili povsem neuspešni. Vzrok je bil, ker se izobraženi sloji nikakor niso zanimali za tesnopisje. Razmere za potrebo stenografije so se šele morale ustvariti. Prvi povod je nastal, ko se je pravosodno postopanje izpremenilo, ko je bilo treba natančnih poročil sodniških obravnjav, zlasti izjav prič. Sedaj je vlada razpisala nagrado 1500 rubljev za najboljšo stenografsko knjigo. Kot najprimernejša prevoda sta se spoznala Gabelsbergerjev in Stolzejev sestav. Odslej se je stenografija na Ruskem več upoštevala in uporabljala. Gabels-

bi mu privoščili na stara leta kozarec vinca ali vrček pive in mirno motrenje kolobarčkov pušče viržinke, katera mu še vedno diši.

Da se je našim organizacijam poprej posrečila pridobitev pokojninskega zavarovanja, ne trepetali bi vsi ti naši starejši kolegi pred dnevom, ko bodo popolnoma opešali in se znašli na cesti brez vseh sredstev.

Ker smo povojn. zavarovanje deležni le v Sloveniji in Dalmaciji in se tovariši na ostalih tleh ne upajo potegovati za to, da se isto razširi na vsa država, je dolžnost poedincev in vseh strokovnih organizacij, da sodelujemo na izpopolnitvi tega zavarovanja.

Tudi drugih socialnih pridobitev, kakor nedeljski počitek, osemurni delavnik i. t. d. smo na podlagi zakona o trgovskih nastavljenicah v Sloveniji in Dalmaciji deležni. Po Hrvatskem in Srbiji se tozadevno še bije hud boj. Na kake neprilike in ovire zadevajo naši tovariši onstran Sotle, posnemamo iz strokovnega glasila »Privatni namještenik«, ki ga izdaja »Savez Privatnih Namještenika« v Zagrebu.

V Sloveniji so tozadevno že končali boj naši predniki. Na naših organizacijah in tudi naši Zvezi pa je, da skrbimo za to, da te pridobitve ne le vzdržimo, temveč jih zboljšamo ter pri boju pomagamo sotovarišem, da bodo vsega tega deležni tudi kolegi po Hrvatskem in Srbiji.

Odkar imamo po naši državi Delavske zbornice in centralno tajništvo vseh Delavskih zbornic v Beogradu, je delo organizacij sicer bolj uspešno, ker se za odpomoč in nasvete lahko obračamo do teh uzakonjenih zaščitnic. Delavske zbornice imajo tudi nekako kontrolo nad delovanjem posameznih organizacij. Kontrola pa se vrši tudi obratno, ker se iz strokovnih organizacij zbira delegate za Delavsko zbornico in izmed njih voli odbore, ki naj vodijo usodo Delavske zbornice.

Da bo vodstvo Delavske zbornice poslovalo v prid vsega nameščenstva in delavstva, potrebno je, da se slednje strne v močne strokovne organizacije in le te v Zveze, da bode medsebojna kontrola bolj stroga in zблиžanje posameznih strok omogočeno.

Delegati na predstoječi skupščini Zveze dne 19. decembra 1926 v Ljubljani naj pokažejo dobro voljo in pravo umevanje skupnih interesov privatnega nameščenstva, potem bode tudi Zveza kot predstavica naših društev jeklen člen v trdni verigi, ki naj oklepa našo celoto.

Vodstvo Zveze pa se naj zaveda velike odgovornosti napram včlanjenim organizacijam, da si obdrži naše zaupanje in

pridobi spoštovanje od strani Udruženj ostalih strok zasebnega nameščenstva.

Ali bodo včlanjene organizacije storile svojo dolžnost napram Zvezi in bodo Zvezini funkcionarji redno vršili z izvolitvijo prevzete posle, boče delo napredovalo v okrepitev našega položaja ter v povzdigo našega stanu in uspehi ne bodo izostali.

Prizadetim pa naj velja latinski citat:

Juvat cibus post opus.

(Po dovršenem delu diši jelo.)

Prijatelju in tovarišu.

Fugit irreparabile tempus . . .

Danes, dne 16. decembra 1926 obhaja ustanovitelj prvega našega stanovskega društva v Sloveniji, namreč Društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov s sedežem v Celju, tov. **Ivan Bovha** svojo sedemdesetletnico.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za SHS s sedežem v Mariboru ima idejni izvor v takratnih zamislekih današnjega jubilaranta, ki je že pred 30 leti — v dobi, ko so divjali brezobzirni nacionalni boji ter motili vsak miren razvoj stanovskega pokreta — zasejal v srca ožjih tovarišev in njegovih sodobnikov zdravo seme, ki naj bi vzkliko in obrodivo obilo sadu na stanovskem polju v povzdigo bednega položaja odvetniških in notarskih uradnikov, v izvojevanje najprimitivnejših pravic, katerih bi moral po božjih in človeških postavah biti deležen tudi naš stan.

Takrat je izgledalo, da bode vse žrtvovanje poedincev, zlasti pa vrhovnega voditelja, tovariša Bovhe zastoj, da bode ostal trud idealistov brezuspešen in da bode naše preorojenje zopet zamrlo.

To se hvala Bogu in zahvala delavnosti naših voditeljev, podpiranih po oživljajočih se organizacijah, ni zgodilo. Pred 30 leti od tov. Bovhe zamišljene ideje so se v naših srcih

bergerjev tesnopis se poučuje v Leningradu, Charkovu, Odesi in Kijevu.

Utemeljitelj moderne stenografije je **Franc Ks. Gabelsberger**. Rodil se je leta 1789. v Monakovem. Usoda mu v mladih letih ni bila mila. Po mnogih britkih izkušnjah je postal kancelist pri ministrstvu. Začel se je baviti z mislijo, kako bi iznašel praktičen stenografski sestav z namenom, da bi ta pisava služila višjim uradnikom pri njihovem poslovanju. Ko je nastopila na Bavarskem nova državna ustava, se je Gabelsberger tembolj zanimal za ureditev sestava, ki bi služil potrebam pri razpravah v narodni skupščini. Gabelsberger je bil mož za to delo. Bil je jezikovno odlično izobražen, pečal se je bil v mladih letih s kaligrafijo; imel je tudi priliko, da se je izučil kot litograf. Tako je dobro poznal ustroj jezika in ustroj pisave. — Predložil je svoj sestav akademiji znanosti, ki je njegovo delo ugodno presodila in mu dovolila, da je smel proučevati stenografijo in vežbati mlade ljudi za praktične stenografe za državni zbor. Leta 1834. je izdal svoje zelo obširno temeljito delo: »Anleitung zur deutschen Redezeichenkunst oder Ste-

nographie«. To delo je zares plod velike marljivosti in redke temeljitosti; za to delo je žrtvoval Gabelsberger ne le svoj trud, ampak tudi svoje premoženje. Gabelsbergerjev sestav se nam kaže po vnanji obliki in po svojem bistvu kot izvirno delo in pomeni velikanski napredek v stenografiji. Namesto sicer enostavnih a okornih geometričnih znakov je porabil Gabelsberger okrogle in gibčne oblike, tako, da je njegova pisava slična običajni. Tistim črkam, ki se najčešče nahajajo v nemškem jeziku, je dal posebno ročno obliko. Gledal je dalje, da se dado oblike ugodno in lahko združiti. Drugo glavno načelo je bilo, da je svoje znake prilagodil slšnemu jeziku, tako, da je nastala neka sličnost med glasom in pismenim znakom.

Samoglasnike je označil po izpremambi lege ali oblike soglasnikov: **i** kot visok glasnik se označi s povišanjem, **u** kot nizek vokal z znižanjem, **a** kot krepek glasnik z ojačenjem, **o** kot votel glasnik z obočenjem soglasnikov; preglasnike je označil s prekrizanjem soglasnikov. Tako je Gabelsberger zares črpal iz bistva nemškega jezika in to mu je tudi pripomoglo do zmage nad vse druge sestave. On je vse svoje prednike

vkoreninile, vso to dobo smo zalivali te koristne rastline, ki so se s časom bohotno razrasle, da smo danes lahko ponosni na ta del obdelanega vrta. Ob zavednosti vseh naših tovarišev in kolegini zamogli bi računati z veliko večjo množino delavcev in delavk na tem našem stanovskem vrtu, ki bi bil z združenimi močmi lahko obdelan prav do zadnje grede in bi bil v čast in ponos našega pokreta.

A tudi status, v katerem se danes gibanje odvetniškega in notarskega uradništva nahaja, zamore inicijatorja in ustanovitelja naših organizacij, tov. Bovho razveseliti.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov s sedežem v Mariboru šteje danes s I. skupino v Ptujju nad 100 rednih in podpornih članov ter 3 ustanovne člane.

Pred 30 leti od tov. Bovhe v Celju ustanovljeno bratsko društvo šteje danes nad 50 rednih in podpornih članov ter 3 častne člane, med katerimi zavzema prvo mesto današnji jubilar.

Baš ob 70letnici ustanovitelja naših organizacij tovariša Bovhe, se snuje v Prekmurju v Murski Soboti naša II. krajevna skupina, za katero so navdušeni vsi naši tovariši in kolegine v Prekmurju, katero pa so obljubili podpirati tudi gg. odvetniki in notarji, ki so došli do spoznanja, da je organizirano uradništvo zanesljivejše in sposobnejše, nego neorganiziranci, glede kojih ni nikjer dobiti zanesljivih informacij.

V Ljubljani je pred vojno začetno dobro uspevala od tov. Bovhe ustanovljena II. skupina. Pozneje je postala samostojno društvo, ki pa je bilo po preobratu vsled nečelavnosti ljubljanskih odbornikov oblastno razpuščeno. Po vojni smo ustanovili novo društvo za ljubljansko oblast, ki pa je še v razvoju.

V Trstu je delovala I. skupina celjskega društva. V Gorici pa III. skupina, dokler se ista ni dne 5. julija 1908 pretvorila v samostojno društvo, ki je delovalo in izdajalo stanovsko glasilo »Slovenska pisarna« do časa vojne. Tudi navedeni dve društvi ste bili ustanovljeni na inicijativo in s sodelovanjem tov. Bovhe ter s pomočjo takratnih primorskih voditeljev usode našega pokreta.

prekosil in noben njegovih posnemalcev (vseh je kakih 200) ga ni dosegel.

Gabelsbergerjev sestav je prenesen na 17 jezikov; sestav je najprikladnejši, da se priredi za tuje jezike, dočim so bili vsi drugi pred Gabelsbergerjem iznajdeni sistemi primerni le za en edin jezik. Tako se je njegova pisava prevedla tudi na slovanske jezike.

Kako se je razvijala in širila stenografija pri slovanskih narodih v nekdanji Avstriji?

Največ neprecenljivih zaslug si je pridobil profesor Ignacij Jakob Heger, sodobnik in osebni prijatelj Gabelsbergerjev. Rojen je bil leta 1808. v Polički v Hrudimskem okraju na Češkem. Še predno je Gabelsberger nastopil s svojo iznajdbo, se je Heger že bil bavil s stenografijo. Ko pa je leta 1839. spoznal Gabelsbergerjev sestav, je nesebično pripoznal vrhino tega sestava in si je stavil nalogo, uvesti ta sistem tudi v Avstriji. Trudil se je, da bi se vsi narodi v Avstriji sprijaznili s tem sestavom, zlasti se je pobrigal za slovanske narode.

Po preobratu bili so naši primorski tovariši odrezani od matere Slovenije in zamrlo je tudi delovanje Društva odvetniških in notarskih uradnikov v Gorici.

Živo se še nekateri spominjamo na ustanovni občni zbor našega društva v Gorici, ki se je vršil dne 5. julija 1908. v gostilni »pri Petelinčku« v zgornjih prostorih v Gorici, Via Monache.

Tovariš Ivan Bovha kot predsednik celjskega osrednjega društva je prišel ta dan v Gorico. Kajpada smo se veselili njegovega prihoda in zlasti goriški rojaki so ga hoteli osebno spoznati, ker so na naših zborovanjih in v Slovenski pisarni mnogo čitali in slišali o njem.

Radi tega je bilo za dotični ustanovni občni zbor mnogo zanimanja.

Skoro vsi kolegi smo se zbrali. (Gospodične še takrat niso uradovalle po odvetniških in notarskih pisarnah.)

Tovariš Bovha se je kar smejal od veselja nad takšnim navdušenjem.

Že od narave nežnega in rdečega lica je kar zardeval, ko je ob otvoritvi zborovanja pozdravljal Primorce in izražal svoje zadovoljstvo nad našo solidarnostjo in harmonijo, ki nas je spajala v Gorici v eno družino.

Njegove iskrene besede niso padle na skalnata tla. Zapomnili smo si jih ter se njegovih navodil tudi držali. Bratsko društvo v Gorici je bilo pravi ponos seniorja Bovhe. Vsi smo bili včlanjeni. In stanovski list »Slovenska pisarna« je takrat prosperiral, saj smo imeli pridne sodelavce, med njimi odlično moč goriškega odvetnika g. dr. H. Tumo.

Vojna je ustavila tozadevno delovanje v Gorici. Po vojni pa so se oni tovariši iz Gorice, ki so bili rodom Štajerci ali Kranjci, povrnili po večini v Jugoslavijo. Tovariši onstran granice pa našega društva niso več oživel.

Zato pa se je delo na stanovskem polju s podvojeno močjo obnovilo v Celju pod predsedstvom izvrstnega organizatorja tov. Ignaca Založnika in nadaljevalo pod sedanjim predsednikom tov. Lovrom Čremožnikom. V Mariboru pa

Predaval je tesnopis v Pragi, potem na Dunaju. Priredil je sestav za češki jezik in leta 1847. je izšla knjiga: »Kratek navod stenotahigrafije za štiri glavne slovanske jezike, kakor so češki, poljski, ilirski (jugoslovanski) in ruski jezik z nemškim prevodom«.

Skrbno se je gojila stenografija izza leta 1848., ko se je zbral prvi avstrijski državni zbor.

Vsled Hegerjeve pobude se je ustanovilo v Pragi stenografsko društvo, ki je nadaljevalo Hegerjevo delo. V Avstriji se je velik pomen stenografije vedno bolj in bolj pripoznal; v mnogih mestih so se ustanovila društva, ki so na to delovala, da bi se znamenita in koristna umetnost širila. Stenografija je bila na srednjih šolah neobvezen predmet.

Propagando za tesnopis med Jugoslovani, torej med Slovenci, Hrvati in Srbi, je delal profesor Anton Bezenšek, ki je predaval predmet na višji gimnaziji v Zagrebu. Izdajal je več let časopis »Jugoslovanski stenograf«. Prvi letnik je izšel leta 1876. v Zagrebu. O tem listu se niso samo Slovenci ugodno in pohvalno izražali v svojih listih, nego tudi Hrvati in Srbi.

se je koj ob preobratu 1919 ustanovilo novo samostojno društvo, katero je mnogo storilo, da se dosežejo v našem stanu oni cilji, katere je že pred 30 leti razvijal današnji slavljeneec tov. Bovha.

Tov. Bovha — naš zaslužni Nestor — ima danes prav lep pogled v preteklost. Najrazličnejše slike na organizatoričnem polju se vrste ena za drugo pred njegovimi očmi.

Niso vse slike lepe. A med njimi so tudi take, ki zamorejo zadovoljiti izkušenega in prevdarnega današnjega sedemdesetletnika.

Še so okrog njega žive priče, ki so mu bile pri delu na pomoč, katere lahko potrdijo, koliko je današnji jubilent žrtvoval in storil za povzdigo našega stanu.

Naj navedem le nekatere tovariše v Mariboru. Tu še delujejo soustanovitelji celjskega bratskega društva, ravnatelj: Edmund Planinšek (pisarna ministra in odvetnika gosp. dr. Kukovca), Franjo Moškon (g. dr. Juvan), Franjo Stelè (notar g. Stupica, Št. Lenart), jaz, ter predvojni mariborski kolegi, današnji podpredsednik, Martin Planinšek (sedaj v pisarni g. dr. Ravnika), naš odbornik, Karl Hoschitz (gg. dr. Orosel in dr. Blanke) in drugi.

A tudi mlajši kolegi in kolegince se radi spominjajo graditeljev naših institucij, brez katerih bi bil naš stan danes nerazčističen. Prepuščeni bi bili — kot pred 30 leti — mili ali nemili usodi ter samovoljnosti dobrega ali slabega šefa.

Po zaslugi naših prvoboriteljev — in med one prišteva mo za naš stan po Sloveniji med prve tov. Bovho — smo deležni zakona o trgovskih pomočnikih, pokojninskega zavarovanja itd. Delavske zbornice so sad in uspeh dela vseh privatnih nameščencev in delavskih organizacij.

Vsega tega pred 30 leti nismo imeli. Prijetni občutki lahko obdajajo danes našega tovariša Bovho, ako motri tudi to stran našega prerodenja.

Toda tudi nas obdajajo danes topla čustva, da se zamoremo s ponosom spominjati ob 70letnici našega vzornega tovariša, ki nam naj bode živ vzgled nesebičnega delovanja,

poštenja in varčevanja; predvsem pa jeklene značajnosti. Vse te redke lastnosti so spremljale današnjega jubilanta vse življenje — v veselih in bridkih urah — ter ga ohranile čistega in spoštovanega.

Zato smo se zbrali — da za hip postojimo pri razmotrivanju sedaj vladajočih razmer, da se ozremo v preteklost ter oživimo svetle spomine na preporek našega stanu —, na nocojšni

SLAVNOSTNI SEJI,

katere ospredje tvori naš tovariš in prijatelj **Ivan Bovha**, ki obhaja danes sedemdesetletnico svojega življenjskega potovanja. Nikdo ne sprejme rad čestitk k starosti. Voščila k čistosti, gibčnosti, veselemu in zdravemu razpoloženju se rado sprejema. Toda čestitk k 50, 60, 70 ali celo 80letnici ne slišimo radi.

In vendar smo na današnji seji enodušno sklenili, da pošljemo ustanovitelju prvega stanovskega društva tov. Ivanu Bovha naše odkritosrčne čestitke k doživetju sedemdesetletnice ter mu izrazimo veselje nad tem, da je vkljub 7 križem še čvrst in čil in da mu je usoda naklonila, da je odlično in zaslužno deloval cela desetletja na razvoju našega stanu, da je doživel svetovne preobrate in sedaj na jesen lahko z zadovoljstvom konstatira, da je bil njegov trud tudi na tem polju plodonosen.

Želimo, da bi se zamogli odborniki našega društva tudi čez deset let sestati k sličnemu slavlju ter izraziti današnjemu jubilantu naše veselje in mu čestitati tudi k 80letnici.

Izpolnujoč naloženo mi prijetno nalogo, da objavim te vrstice v spomin na časten jubilej našega prijatelja in tovariša **Ivana Bovho**, prepuščam **tov. Franju Moškoni**, da se ga kot ožji rojak in dolgoleten njegov prijatelj ter sodelavec na tem mestu obširneje spomni glede podrobnega delovanja in velikih zaslug, katere si je ta vzoren uradnik stekel na raznovrstnih poljih.

Ta list je zbudil pozornost tudi med bratskimi narodi na severu, med Čehi in Poljaki. Tudi prvi nemški strokovnjaki so se prav pohvalno in ugodno izrekli o Bezenšekovem delovanju. — A tudi materijalna podpora ni izostala; veliko številto naročnikov je bilo zlasti med Slovenci.

Zaslužen mož med hrvatskimi stenografi je **Franjo Magdič**, bivši profesor na realki v Zagrebu. Njegovo ime je znano vsakomur, ki je le malo pažnje posvetil razvoju stenografije med jugoslovanskimi narodi.

Njegova knjiga »Stenografija hrvatska« se je širila ne le med Hrvati, nego tudi med Slovenci in Srbi.

Leta 1898. je spisal lahko umljivo učno knjigo »Slovenska stenografija«. Njegov slovenski sestav je v tesni zvezi s hrvatskim. — Velike zasluge si je pridobil kot učitelj stenografije in še večje kot saborski stenograf. Ta svoj posel je izvrševal deloma sam, deloma z drugimi slovenskimi stenografi, kakor z **Ivanom Taušekom**, odvetniškim koncipijentom v Brežicah in odličnim strokovnjakom **Stempiharjem**. — Razen imenovanih dveh Slovencev slove v isti dobi kot izvrstni strokovnjaki dr.

Ribič, Anton Zupan, v Celovcu, **Vinkovič**, profesor v Vinkovcih v Slavoniji, **Ivan Kapretz**, višji sodnijski svetnik v Ljubljani in **Franc Hafner**, vadniški učitelj v Mariboru (umrl v Mariboru leta 1876.).

Pravi ustvaritelj in dovršitelj slovenske stenografije pa je gimnazijski ravnatelj **Fran Novak** v Ljubljani. Slovenci smemo biti ponosni na Novakov sestav; slovenski tesnopis je pripoznan kot najboljši med slovanskimi. Njegovi dve izvrstni učni knjigi: »Slovenska stenografija« I. del. Korespondenčno pismo 4. izdaja in »Slovenska stenografija« II. del. Debatno pismo sta v vseh srednjih šolah, v trgovskih šolah in v privatnih tečajih v rabi. Preostaja mi še nekaj besed o pomenu stenografije in njene uporabe v praksi.

Najvišja in najblažja naloga stenografije je brez dvoma delo v parlamentu. Narod hoče natančna poročila o delovanju svojih zastopnikov. Ne zadovoljuje se s kratkimi poročili, hoče čitati dobesedno, kaj so njegovi zastopniki v parlamentu govorili. Tu čaka stenografa kaj težka naloga. Neizvedenec sodi navadno napačno o njegovem delu; on misli, da zadostuje, ako

V imenu vseh članov in članic našega društva in I. krajevne skupine v Ptujju ter v lastnem imenu kličem dragemu prijatelju: Ad multos annos.

Društveni predsednik: Dragotin Gilčvert.

Pokret odvetniškega in notarskega uradništva.

Dragotin Gilčvert.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru je bilo ustanovljeno leta 1919. Razdrapanje med- in povojne razmere v tej stroki, so z vso resnostjo silile na to, da se uradništvo v teh pisarnah mora zavedati ne samo svojih dolžnosti napram pisarnam, temveč tudi svojih pravic, katere v teh juridičnih pisarnah najti mora, ne glede na to, da je bil takrat ogrožen delovni čas, nedeljski počitek in druga taka lastnina privatnega uradnika, ogroženo je bilo tudi naše preživljanje, naša eksistenca.

Vsi se še dobro spominjamo, da so takrat imeli n. pr. sodni sluge, oficijantke t. j. strojepiske v državnih uradih mesečno plačo 1300 kron, med tem, ko so imele izurjene strojepiske pri advokaturi 200—250 kron mesečno. Najbolje kvalificirane pisarniške ravnateljice se je takrat nastavljalo pri advokaturi in notarijatu z mesečnimi 400—500 kronami, torej komaj tretjino tega, kar je dobila strojepiska ali sluga v državnih službah. In vendar morajo biti ti dobro kvalificirani pisarnovodje odvetniških in notarskih pisarn, koje spremlja dolgoletna dobra praksa, stebri teh pisarn, na kojih temelji dober ali slab razvoj dotične pisarne, dobra ali slaba vzgoja in disciplina cellega pisarniškega osebja.

Bilo bi nedopustno in kričeča krivica, ako bi osobe na takih odgovornih mestih — poslušajoče v najrazličnejših zadevah

z različno snovjo — bilo slabše plačano, kakor državni sluge in strojepiske v javnih uradih, kojim je opravljanje službe zakonito določeno in se jim težjega dela, kot ono, ki pritiče njih službenemu položaju, ne sme prideliti.

V prvih letih po preobratu so se naši kolegi in kolegince potrebe in moči organizacije tudi zavedali in se je (vsaj v mariborskem okrožju) po večini še danes zavedajo.

Številne seje in dobro obiskani sestanki uradništva in tudi juristov so to dokazovali.

Ko so bili zastareli odvetniški in notarski tarifi časovnim razmeram primerno prirojani, zadeli smo pri večini odvetnikov in notarjev dobro razpoloženje in naklonjeno upoštevanje naših opravičenih želj in zahtev. To nam je naš boj olahčalo. Malol število nepristopnih »absolutistov« pa smo pustili ob strani in njih pisarne se niso dvignile.

Sedanja naš položaj in društveno stanje smo deloma opisali v septemberski številki Odvetniške pisarne, ko smo priobčili zapisnik o VI. občnem zboru našega društva z dne 9. maja 1926.

Glede meznega gibanja so še vedno v veljavi sklepi našega občnega zbora z dne 10. XI. 1922, s katerim so bile določene **minimalne** plače, tako, da dobivajo kvalificirani pis. ravnateljci ter koncipijenti mesečnih 3000 Din, perfektne strojepiske 1500 Din, ostalo uradništvo v tem smislu zvišane prejemke.

Od takrat zamoremo konstatirati znatno napredovanje po nekaterih pisarnah, kjer dobivajo koncipijenti s substitucijsko pravico 3000—5000 Din, starejši pis. ravnateljci z boljso kvalifikacijo do 3500 Din in nekatere pridne in v vsakem oziru vestne strojepiske do mesečnih 2000 Din.

Društveno vodstvo je vršilo svojo dolžnost. Odborove seje so se večkrat vršile. Razen vsakoletnih občnih zborov so se v tem času vršili tudi članski sestanki, od katerih so bili nekateri prav številno obiskani.

Tajništvo je sledilo društvenim zahtevam in časovnim potrebam.

zna mehanično brzo pisati. Ta je najboljši praktik, ki napiše največ besed v eni minuti. A temu ni tako. Govornik svojega govora često nima izdelanega in pripravljenega, da ga tako podaje, da bi se lahko kar natisnil. Takih govorov je le malo v parlamentni praksi. So govorniki, ki niso vajeni precizno govoriti tudi taki, ki pravzaprav ne vedo, kaj bi radi. Včasih nastane debata in razgovor, tu in tam brez parlamentarnega reda. Tu sedaj stenograf nima lahke naloge. Iz vseh govorov in iz vseh razgovorov mora najti pravo jedro. Ako bi napisal vse to, kar se je govorilo, bi nastala pač velika zmešanina, s katero čitatelji ne bi bili zadovoljni in bi dali krivdo stenografu. Istotako pride stenograf v veliko zadrego, ako govori govornik šaljivo, da se začno vsi smejati, ali ako mu segajo drugi govorniki v besedo. V teh slučajih mora imeti stenograf dovolj zavednosti — a ne samo to — on mora biti znanstveno izobražen, mora dobro poznati zakone državoznanstva, mora biti večš političnim uredbam in zgodovini svoje domovine, mora poznati parlamentarno govorico, mora biti dobro podkovan v slovnici in v stilistiki svojega jezika. Vse te okolščine kažejo,

da mora razum obvladati vso tvarino; le tedaj bo podal stenograf natančno — objektivno poročilo. Kar se ne izobrazbe stenografa, mislim, da ima prav neki nemški strokovnjak, ki veli: »Man könnte meist aus einem Stenographen zehn Abgeordnete, jedoch selten aus zehn Abgeordneten einen Stenographen schnitzen«. Samo ob sebi se ume, da mora biti komorni stenograf spreten brzopisec, ki popolnoma obvlada korespondenčno in debatno pismo. — Kaj pa, ako mora slušati odličnega vzornega govornika, ki očara poslušalce s svojim govorniškim talentom? Ali se ne bo pripetilo, da bo zamaknjen v besede govornika odložil svinčnik in poslušal? Brezdvoma ga bo to mikalo storiti. V Parizu je spomenik, ki so ga zgradili na čast nekemu poslancu, ki je bil izredno nadarjen govornik. Kadar je začel govoriti, ga je poslušalo vse z največjim zanimanjem. Nekega dne je spet govoril tako duhovito in prepričevalno, da je stenograf vznesen po besedah govornikovih prenehal pisati. Drugega dne se je občinstvo nemalo začudilo, da je ravno najlepši del govora v časnikih manjkal. Stenograf se ni mogel drugače opravičiti nego s tem, da je

Blagajništvo pod strogo in pošteno roko našega dolgoletnega blagajnika **tov. Franjo Miškona** pa je bilo ves čas v vzornem redu z razveseljivimi letnimi zaključki, katere smo sproti objavljali v našem glasilu.

Člansko stanje bi bilo lahko boljše, a krivde ni iskati v Mariboru ne v Ptujju. Mi smo mnogo storili, da bi bili kolegi in kolegince po celi mariborski oblasti organizirani. Žal, da sedijo v tozadevnih pisarnah (zlasti na deželi) tudi taki elementi, ki za kaj dobrega niso pristopni in naj se to od njih zahteva v pisarniškem delokrogu ali na polju stanovske izobrazbe in organizacije.

Najbolj pa v tem greši naš stan v centru Slovenije — v beli Ljubljani — kjer bi morali naši kolegi pokazati posebno delavnost, da bi jih zamogli v ostalih mestih in trgih Slovenije posnemati.

Vkljub tem hibam pa je štel našo društvo s ptujsko skupino dne 9. maja 1926 skupno 99 članov in sicer 62 rednih in 37 podpornih. Razun tega imamo 3 ustanovnike. Od takrat se je število podpornih in rednih članov zvišalo.

Znaten prirastek pa imamo dobiti z ustanovitvijo II. skupine v Murški Soboti. Ondotni tovariši in kolegince so se pričeli resno zanimati za razvoj našega stanu ter zlasti za list Odvetniška pisarna. Društvo je dobilo iz Prekmurja že nekaj pism, naj se naša organizacija razširi tudi na Prekmurje. Dali smo potrebna navodila in pričakujemo, da se zbere v Murški Soboti in Doljni Lendavi zadostno število članov, da ustanovimo po novem letu 1927 II. skupino za Prekmurje.

Pozdravljamo tozadevno misel inicijatorjev obojega spola, se jim za pripravljajna dela zahvaljujemo ter prosimo, da ostanejo vstrajni pri prvotnem navdušenju in jih svarimo pred tem, da bi se ravnali po latinskem izreku: »quot cito fit, cito perit (kar hitro nastane, hitro izgine), kakor se je to žalibože zgodilo pri Društvu odvetniških in notarskih uradnikov za ljubljansko oblast v Ljubljani, ki je komaj rojeno, pa je že zaspalo, da ne slišimo niti pritajenega glasu te naše posestrime.

rekel: »Nisem mogel pisati, moral sem poslušati!« — Spomenik kaže dva alegorična kipa, eden predstavlja stenografa, ki odloži svinčnik in poslušaj sklonjen govornika. Na različen način so stenografi v prejšnjih časih bili koš svoji nalogi. V starem Rimu, kjer so se razprave v senatu zapisale v stenografskem pismu, so si brzopisci uredili tako, da je prvi napisal nekaj stavkov, za njim drugi in tretji. Pozneje so se postavili pri važnih razpravah na različnih točkah dvorane in so pisali vsi hkrati, da so se potem pri prenosu dopolnjevali. — Na jako humorističen način je označil neki profesor stenografije delovanje komornega stenografa. On pravi: »Četiri osebe znadu za tajnu, koja prikriva slabosti parlamentarnoga govornika: njegov liječnik, njegov izpovednik, njegova ljubovca i njegov stenograf. Stenograf je sasvim kao Sancho, konjušar Don Quixotu na govorničkoj stolici. On ga oblači in svlači, opravljaj mu toaletu, ogrce mu grimiz-kabanicu, napravljaj mu krive zube in krivi toupet. On čeka za kulisami, dok govornik, sav oznojen, ostavljaj pozorište, na kojem je baš Demostena predstavljajao. Grije obruse, i tare ga od pete do glave. Govore mu

Naša blagajniška bilanca je z ozirom na gori omenjene razmere razveseljiva.

V teku 7 let, od ustanovitve društva 1919, hranili smo letne preostanke ter jih skrbno nalagali. S priraslimi obrestmi znaša društveno premoženje z dnem 9. maja 1926 čisto lepo svotico **33.394 Din 81 p.**

Pri tem se pa ne sme prezreti, da smo sproti krili letne potroške, izplačevali podpore ter izdajali lastno glasilo »Odvetniška pisarna«.

Kakor smo javno izkazali, izplačali smo v prošlem letu na brezposelnih podporah in pogrebniinah **znesek 7090 Din.**

Troški »Odvetniške pisarne« iznašajo od 1. novembra 1921 do 9. maja 1926 precejšnjo svoto **22.930 Din 62 p.**, kar smo tudi sproti plačali.

V letošnjem društvenem letu oglasilo se je dosedaj 5 brezposelnih odvetniških uradnikov iz ljubljanske in mariborske oblasti. Nobeden od teh pa ni bil član našega društva in se tudi ni mogel izkazati, da je poprej kedaj bil včlanjen pri kateremkoli stanovskem društvu. Z ozirom na to, da je naše društvo bilo letos deležno brezposelne podpore od strani Delavske zbornice z zneskom 1000 Din, smo dvema takima uradnikoma, ki nista člana, dali podporo, da sta zamogla naprej potovati.

Ostale pa smo — **če tudi s težkim srcem** — morali zavrniti, ker smo se prepričali, da bi se ti naši »kolegi«? v starosti od 40—50 let bili lahko organizirali že pred vojno pri naših stanovskih društvih v Celju in Ljubljani. Po društvenih pravilih zamoremo dajati podpore le našim članom; v podredjeni vrsti pa onim, ki so vsaj nekaj let pripadali našemu društvu ali naši skupini. Gre se pa tudi za **naš princip, da neorganizirancev ne moremo ne denarno, ne pri preskrbljevanju služb podpirati.** Naše organizacije so že pred vojno pozivale na pristop k našim strokovnim društvom. Od preobrata naprej pa smo spisali v tej smeri mnogo člankov in sklenili številne tozadevne resolucije. Vsaj v zadnjih 7 letih je imel vsak tovariš ali koleginja priliko, vpisati se v najbližje stanovsko društvo v Celju, Mariboru, Ptujju ali Ljub-

izpire bademovim tiestom, čistinih, parfimira, i tare, dok se sviete. Kaošto neobstoje junaci za svoje konobare, ne obstoje ni govornici za stenografa. Stenograf je povjestničar parlamentarnih vojna, i kao glavar generalnoga štopa sastavljaj po naričanju generalovu bulletine svakoga vojnoga zbora«.

Kar se je reklo o delovanju stenografov v državni zbornici, velja več ali manj tudi o stenografih, ki delujejo v drugih političnih skupščinah, pri sodiščih, pri občinskih sejah itd.

Bistveno lažja je naloga stenografa ali stenografinje, ki deluje v pisarni odvetnika, notarja, tovarnarja, obrtnika ali trgovca. Tu se stenografu narekuje, narekovano prepíše potem na običajno pismo ali na pisalni stroj. Neobhodno potrebno pa je, da zna pravilno in brzo pisati, da piše vsaj 90—100 zlogov v eni minuti in to pravilno. Zato pa je treba v šoli ali v privatnem tečaju, kjer se uči, vestnega in vstrajnega dela — mnogo vaj. Le takrat bo zadostoval zahtevam in ugodil predstojniku pisarne in tudi šefu. Z nezanesljivim stenografom pisarni nič ni pomagano. Omenim naj še, da stenografija mladino tudi formalno izobrazuje. V tem oziru je prava šola mi-

ljani. Tak organiziranec bi v slučaju brezposelnosti ali premenjave službe našel pri našem društvu polno razumevanje. Imeli bi na ta način o njem in njegovem službovanju potrebne podatke, ki bi omogočali, da mu nudimo za prvo silo denarno pomoč ter ga priporočimo v službo. Kdor pa ne pozna organizacije v ugodnem položaju, ko je še v službi, ta se ne sme pritoževati, da je naletel pri teh organizacijah na gluha ušesa, ko je zašel v silo in potrebo. Sicer bi se pa naše članstvo opravičeno pritožilo, ako bi odbor delil podpore neorganizirancem, ter s tem manjšal društveno premoženje, ki naj služi v prvi vrsti za slučajne potrebe članov, ki so celo vrsto let v ta fond prispevali.

Drugače je s tovariši, ki pri našem društvu sicer niso včlanjeni, ki pa se lahko izkažejo s člansko izkaznico bratskih društev v Celju in Ljubljani.

Ako nanese slučaj, da tak organizirani kolega pride v hipno zadrego, boče vodstvo to upoštevalo ter podporo dotičniku izravnavalo potom njegove organizacije ali pa krilo iz brezposelne podpore, katero tudi v bodoče pričakujemo od Delavske zbornice.

Vse to se je razmotrivalo na naši odborovi seji dne 9. novembra 1926, pri kateri se je sklenilo, sestaviti **pravilnik o brezposelnih podporah in pogrebninah**.

Zlasti moramo polagati važnost na pogrebne. Že v boljših stanovih, kakor odvetniških, proforskih, duhovniških itd. se je primerilo, da ni bilo nikoga, ki bi bil pokojniku preskrbel dostojen pogreb. Pri odvetniškem in notarskem uradništvu pa se ni čuditi (dasi ni želeti), da naletimo na slučaje, ko svojci ne zmorejo tozadevnih izdatkov. V veliko uteho služi dotični družini, ako se ji v zmedu in žalosti mi treba brigati za pogrebne stroške. Dostojen pogreb naših tovarišev in kolegij pa naj služi tudi ugledu našega stanu in bodri našo zavest, da smo sofovariše spoštovali, jim pomagali in jih ljubili vse do groba.

šljena. Z učenjem in praktično uporabo stenografije se bistri razum in razsodba, uri se spomin, razvija se jezikovni čut in uri se izražanje misli. Stenografija ima tudi etičen pomen, kajti človeka navaja k pozornosti, vztrajnosti in drugim lepim svojstvom.

Stenografija ne bo izpodrinila običajne pisave — ta bo ostala v javnem in zasebnem pismenem prometu — ali stenografija naj postane last vsakega izobraženca. Nedvomno je iznajdba te umetnosti istovredna z drugimi važnimi iznajdbami — je velevažen znak v razvitku prometnega sredstva — pisave. Želeti bi pa bilo, da bi se občinstvo bolje zanimalo za to lepo in koristno umetnost, da bi zlasti ravnatelj odvetniških in notarskih pisarn, lastniki večjih podjetij, trgovska društva in trgovci vplivali na mlade nameščence, da se z vne-
mo posvetijo učenju te koristne vede.

V Mariboru je na dobrem glasu zasebni učni zavod A. R. Legata. Tam se v šestmesečnem tečaju temeljito nauče slovenske in nemške stenografije.

Osnutek pravilnika za pogrebne temelji na načelu, da pritiče članu, ki je bil vsaj 10 let nepretrgoma član našega društva, v ime pogrebne 1000 Din, podrobnosti so pridržane društvenemu odboru.

Tozadevno bodemo v bodoči številki Odvetniške pisarne obširneje razpravljali.

Upam, da je med tem časom odbor celjskega bratskega društva že izvršil soglasni sklep letošnjega občnega zbora v Celju ter prijavil pristop k Zvezi.

Zvezo pa prosimo, da oživi k delovanju Društvo odvetniških in notarskih uradnikov ljubljanske oblasti v Ljubljani, da se strnejo vse tri organizacije v jedinstveno delo ter zberemo pod naša pravila okrog 500 odvetniških in notarskih uradnikov in uradnic, ki poslujejo po tozadevnih pisarnah v Sloveniji.

Uredniški kotichek.

Radi uvodnika, ki je neodložljiv, ter podlistka, ki je izšel iz strokovnjaškega peresa g. prof. Fistravca, morali smo mnogo gradiva odložiti za prihodnjo številko. Na vrsto pridejo razne sejne zadeve našega društva, občni zbor I. krajevne skupine v Ptujju dne 1. maja 1926, ustanovitev II. skupine v Murski Soboti dne 5. decembra 1926, seje Zveze v Ljubljani dne 14. novembra 1926 in 19. decembra 1926 in drugo. Prosimo potrpljenja.

Ker stopamo v novo leto, prosimo da nam ostanejo zvesti vsi naročniki, redni in podporni člani, katerim želimo

SREČNO IN VESELO »NOVO LETO«!

Uredništvo.

S časoma bi se osnovala stenografska društva in izdajal bi se kak stenografski list. Za to bi se naj posebno zanimal naraščaj mladih stenografov.

Naj še končno omenim, da je profesor **Bezenšek** leta 1876. predlagal v »Jugoslovenskem Stenografu«, naj se osnuje centralno društvo jugoslovenskih stenografov: »Za to je treba tu podpore od svih južnih Slavena, jer je jedno pleme premaleno, da što znatna u tom pogledu uzradi; prvi je dakle zahtjev: Braćo, sjedinimo se! Hajdemo slogom na rad, pa sigurno nećemo promašiti cilja. To opet naglašujemo i hoćemo naglašivati uvijek, akoprem znamo, da svak naobražen Jugosla-ven nigdje ne pristaje uz separatizem. A kad je separatizem svigdje neumjestan, to je sigurno ponajprije na ovom polju, i to s uzroka, koji se jasni kao bieli dan. Od neobhodne nam je takodjer potrebe »stenografsko društvo«, bez kojega je mučan posao razširivanje stenografije. U takovu društvu pako sakupe se i sposobne sile u složan rad, i nadju se potrebna materijalna sredstva; — a jedno i drugo je neobhodno potrebito, ako se želi svrha postići —«.